

คำสอนเรื่องการสร้างบารมีของวัดพระธรรมกาย

นายสรกานต์ ศรีทองอ่อน

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาพุทธศาสนศึกษา

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2547

ISBN 974-17-7184-3

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

WAT PHRA DHAMMAKAYA'S TEACHINGS ON PARAMI FULFILMENT

Mr. Sorakarn Sritong-on

A Thesis Submittes in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Arts in Buddhist Studies

Faculty of Arts

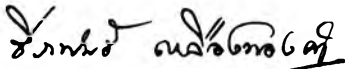
Chulalongkorn University

Academic Year 2004

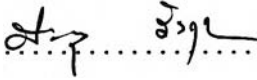
ISBN 974-17-7184-3

หัวข้อวิทยานิพนธ์ คำสอนเรื่องการสร้างบารมีของวัดพระธรรมกาย
โดย นายสรกานต์ ศรีทองอ่อน
สาขาวิชา พุทธศาสนศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. สมภาร พรมทา

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยรับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

..... คณะบดีคณะอักษรศาสตร์
(ศาสตราจารย์ ดร. ชีระพันธ์ เหลืองทองคำ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประทุม อังกูร โรหิต)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร. สมภาร พรมทา)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ร้อยโท บรรจบ บรรณรุจิ)

สรกานต์ ศรีทองอ่อน : คำสอนเรื่องการสร้างบารมีของวัดพระธรรมกาย อาจารย์ที่ปรึกษา :

รองศาสตราจารย์ ดร. สมภาร พรหมทา, 146 หน้า, ISBN 974-17-7184-3

วิทยานิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคำสอนเรื่องการสร้างบารมีของวัดพระธรรมกาย ในด้านแนวคิด วิธีการ และกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง แล้วนำมาวิเคราะห์ถึงความสอดคล้องของคำสอนเรื่องนี้กับหลักธรรมในคัมภีร์ พุทธเถรวาท รวมทั้งวิเคราะห์จากกรอบความคิดในด้านสังคมวิทยาศาสนาด้วย การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงเอกสาร ในด้านคำสอนเรื่องบารมีของวัดพระธรรมกาย หลักธรรมที่เกี่ยวข้องในพระไตรปิฎกและอรรถกถา และความเห็นของบุคคลต่างๆ ที่แสดงไว้เกี่ยวกับเรื่องนี้ โดยเฉพาะความเห็นในเชิงไม่เห็นด้วยกับคำสอนของวัดพระธรรมกาย

ผลการวิจัยพบว่า แนวคิดเรื่องบารมีของวัดพระธรรมกายนั้น สอดคล้องกับหลักธรรมในพระไตรปิฎก และอรรถกถา ที่เด่นชัดคือ ในพระสูตร ที่ปึงกรพุทธวงศ์ ว่าด้วยพระประวัติของพระที่ปึงกรพุทธเจ้า และในพระสูตร จริยาปิฎก ส่วนวิธีการสร้างบารมีของวัดพระธรรมกายนั้น ได้มีการสรุปเรื่องบารมี 10 ทศนี้ อยู่ในรูปของหลักธรรม บุญกิริยาวัตถุ 3 คือ ทาน ศีล ภาวนา แต่เป็นการปฏิบัติบุญกิริยาวัตถุ 3 ที่เป็นบารมี คือ กระทำอย่างต่อเนื่อง จนกลายเป็นนิสัย กระทำอย่างยิ่งยวดแบบเอาชีวิตเป็นเดิมพัน ตามแบบอย่างของพระโพธิสัตว์ ที่มีปรากฏในพระไตรปิฎก ซึ่งเป็นการตีความที่มีเหตุผลตามหลักธรรมรองรับ

สำหรับการวิเคราะห์ตามกรอบความคิดของสังคมวิทยาสานั้น ผู้วิจัยเห็นว่า เหตุที่คำสอนเรื่องการสร้างบารมีของวัดพระธรรมกายสามารถทำให้มีประชาชนเลื่อมใสศรัทธาเป็นจำนวนมากนั้น น่าจะมีผลมาจากคำสอนที่สามารถชี้แจงให้เห็นเหตุและผลได้อย่างเป็นขั้นตอน ง่ายต่อการปฏิบัติ และผู้สอนสามารถปฏิบัติตนให้เห็นเป็นแบบอย่างได้จริง ซึ่งผู้ที่นำคำสอนไปปฏิบัติสามารถเห็นผลได้จริงในชีวิตประจำวัน ส่วนความเห็นในเชิงไม่เห็นด้วยกับคำสอนเรื่องการสร้างบารมีของทางวัดพระธรรมกายนั้น น่าจะมีอยู่หลายสาเหตุหลักด้วยกัน คือ ข้อกล่าวหาทางคำสอนเชิงอภิปรายว่าผิดเพี้ยน การใช้หลักธรรมที่ต่างกันในการตีความ การได้รับข้อมูลเกี่ยวกับวัดที่ไม่ชัดเจน การปฏิเสธวิธีการใหม่ๆ ที่นอกเหนือจากประสบการณ์ของตนและปัญหาด้านการประชาสัมพันธ์ของวัด ซึ่งเมื่อมองในภาพรวมแล้ว คำสอนเรื่องการสร้างบารมีของวัดพระธรรมกายนี้ จัดเป็นแนวทางหนึ่งที่มีประโยชน์ต่อการเผยแผ่พุทธศาสนาเถรวาท และมีประโยชน์ต่อพุทธศาสนิกชนผู้นำไปปฏิบัติ หากทางวัดพระธรรมกายเพิ่มเติมเอกสารทางวิชาการเกี่ยวกับหลักธรรมพุทธศาสนาเถรวาทที่รองรับคำสอนของทางวัด ก็น่าที่จะทำให้กระแสความไม่เห็นด้วยต่างๆ ที่เกิดขึ้นนั้น ลดลงไปมากที่สุด

สาขาวิชา . . . พุทธศาสนศึกษา ลายมือชื่อนิสิต

ปีการศึกษา . . 2547 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

4480211722 : MAJOR BUDDHIST STUDIES

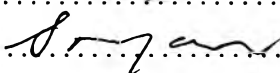
KEY WORD: PARAMI, WAT PHRA DHAMMAKAYA, DHAMMAKAYA

SORAKARN SRITONG-ON : WAT PHRA DHAMMAKAYA'S TEACHINGS ON
PARAMI FULFILMENT. THESIS ADVISOR : ASSOC. PROF. SOMPARN PROMTA,
Ph.D. 146 pp. ISBN 974-17-7184-3

The purpose of this study was to look into Wat Phra Dhammakaya's teachings on Parami fulfilment in terms of concepts, approaches and relating activities in order to analyze them whether they corresponded to the teachings in the Theravada Buddhist texts or not. The analysis was also done in relation to the conceptual scope of socioligical religion. The documents used in this study were: the teachings of Parami of the Wat, the Buddhist teachings about Parami in the Tipitaka and commentaries, the writings of various personal views about Parami, especially the views that disagreed with the teachings of the Wat.

It was found that the concepts of Parami taught by the Wat were in line with the Dhamma in both Tipitaka and commentaries. The outstanding evidence was the biograhpy of the Dipankara Buddha in Khuddakanikaya Buddhavamsa and Khuddakanikaya Cariyapitaka. It was also found that the Wat summarised the ten Parami, for practice, as three items are actually termed in Buddhism as Punyakiriyavatthu. The Practice of these three items were considered to be Parami because the practioners were trained to practice regularly and continually that they become their habits. Having realized the benefits of the practice, they made an effort to practice so hard that they could stake their lives on it in the same way as the Bothisattas whose accounts were evident in the Tipitaka. The consideration of Parami in this way was quite logical because there was Dhamma supporting it.

Regarding the analysis in relation to the conceptual scope of sociological religion, the researcher thought that the reasons why the teachings about Parami fulfilment of the Wat were able to convince a great number of people to have faith in Theravada Buddhism were: the teachings being explained step by step were easy for the people to follow, the preachers and trainers had so deep expertise that they could train almost all of the trainees to experience hapiness from their own daily Dhamma practice. Unfortunately, there might be several main factors which caused some individuals to disagree with the teachings of the Wat, they might be: there was also an accusation that the teachings were wrong in terms of Metaphysics, different individual used different Dhamma for the interpretation of Parami, some individual had incomplete information about the Wat, some had negative attitude towards new approches beyond their experience, including the problem of public relations of the Wat itself. All in all, the teachings about Parami fulfilment of the Wat were really beneficial for the propagation of Theravada Buddhism, and brought about great benefits for practitioners. However, the disagreement current affairs would eventually decrease if the Wat distributed some more publications based on Theravada Buddhist texts to support its teachings.

Field of study..... Buddhist Studies..... Student's signature
Academic year..... 2004..... Advisor's signature

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ พระภิกษุวิริยคุณ รักษาการเจ้าอาวาสวัดพระธรรมกาย ที่ได้เมตตาอนุญาตให้สัมภาษณ์ ทำให้งานชิ้นนี้ได้รับข้อมูลที่ทรงคุณค่าอย่างยิ่ง

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ได้รับคำชี้แนะอย่างดียิ่งจาก รศ.ดร.สมภาร พรหมทา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และได้รับการเสนอแนะเพิ่มเติม เพื่อความสมบูรณ์ในเนื้อหายิ่งขึ้นจาก ผศ.ดร.ประทุม อังกูรโรหิต ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และ ผศ.ดร.ร.ท.บรรจบ บรรณรุจิ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รวมไปถึง อาจารย์สุวณีย์ ศรีโสภา ที่ให้ความช่วยเหลือผู้วิจัยในด้านข้อมูลต่างๆ ดร.ผะอบ พวงน้อย ที่สนับสนุนผู้วิจัยให้มาศึกษาในสาขาพุทธศาสนศึกษา ผู้วิจัยขอขอบพระคุณมา ณ ที่นี้

ขอขอบคุณ คุณปิ่นรัตน์ นวชาติธำรง และคุณจารุดา วราภรณ์นิลอุบล ที่ได้ช่วยเรียบเรียงข้อมูลจากเทปบันทึกเสียงและซีดีรอม คุณอรวรรณ สะหาบ และคุณสังเวียน พูเพ็อง เจ้าหน้าที่ประจำศูนย์พุทธศาสนศึกษา ที่ได้ช่วยเหลือข้อมูลต่างๆ จนกระทั่งวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงลงไปได้โดยสมบูรณ์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญภาพ.....	ฌ
คำอธิบายอักษรย่อ.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	2
1.3 ขอบเขตของการวิจัย.....	2
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	3
2 บารมีในคัมภีร์พุทธเถรวาท.....	4
2.1 ความหมายของบารมีในปัจจุบัน.....	4
2.2 บารมีในพระไตรปิฎก.....	5
2.3 บารมีในอรรถกถา.....	15
2.4 แบบจำลอง บารมีในพระไตรปิฎกและอรรถกถา.....	20
3 คำสอนเรื่องการสร้างบารมีของวัดพระธรรมกาย.....	22
3.1 ประวัติวัดพระธรรมกายโดยย่อ.....	22
3.2 บารมี ตามความเข้าใจของวัดพระธรรมกาย.....	24
3.3 การสร้างบารมี ตามความเข้าใจของวัดพระธรรมกาย.....	31
3.4 กิจกรรมที่สะท้อนแนวคิดเรื่องบารมี และการสร้างบารมี ของวัดพระธรรมกาย... 35	
3.5 ปัญหาและอุปสรรคของวัดพระธรรมกาย.....	48
4 วิเคราะห์คำสอน และกิจกรรมการสร้างบารมี ของวัดพระธรรมกาย.....	50
4.1 วิเคราะห์จากพื้นฐานของคัมภีร์พระไตรปิฎก และอรรถกถา.....	50
4.2 วิเคราะห์จากกรอบความคิดทางด้านสังคมวิทยาศาสนา.....	60
5 สรุปและเสนอแนะ.....	73

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
5.1 สรุป.....	73
5.2 เสนอแนะ.....	74
รายการอ้างอิง.....	75
ภาคผนวก ก.....	77
ภาคผนวก ข.....	88
ภาคผนวก ค.....	96
ภาคผนวก ง.....	120
ภาคผนวก จ.....	129
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	146

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 แบบจำลองการสั่งสมบารมี.....	20
ภาพที่ 2 แบบจำลองระยะเวลาในการบำเพ็ญบารมีของพระอรหันต์แต่ละประเภท.....	21
ภาพที่ 3 แบบจำลองระยะเวลาในการบำเพ็ญบารมีของพระพุทธเจ้าแต่ละประเภท.....	21
ภาพที่ 4 ฐานที่ตั้งของใจ ตามแนวทางของสำนักธรรมกาย.....	29
ภาพที่ 5 ฐานที่ตั้งของใจ ตามแบบของคัมภีร์โบราณ.....	53
ภาพที่ 6 เปรียบเทียบฐานที่ตั้งของใจ.....	53
ภาพที่ 7 แบบจำลองเป้าหมายการสร้างบารมีของวัดพระธรรมกาย.....	55

คำอธิบายอักษรย่อ

สำหรับพระไตรปิฎกที่อ้างอิงในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ อ้างอิงจาก พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับหลวง แปลโดย กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ พิมพ์ครั้งที่ 4 พุทธศักราช 2525 โดยใช้ คำย่อ ดังนี้

คำย่อ	หมายถึง
สุ. ที. สී. แปล.	พระสูตรตันตปิฎก ทีฆนิกาย สีสันขวรรค
สุ. ม. ม. แปล.	พระสูตรตันตปิฎก มัชฌิมนิกาย มัชฌิมปิณฑาสกั
สุ. อัง. ปัญจ. แปล.	พระสูตรตันตปิฎก อังคุตตรนิกาย ปัญจกนิบาต
สุ. อัง. ฉักก. แปล.	พระสูตรตันตปิฎก อังคุตตรนิกาย ฉักกนิบาต
สุ. ขุ. ขุ. แปล.	พระสูตรตันตปิฎก ขุททกนิกาย ขุททกปาฐะ
สุ. ขุ. เถร. แปล.	พระสูตรตันตปิฎก ขุททกนิกาย เถรคาถา
สุ. ขุ. ชา. แปล.	พระสูตรตันตปิฎก ขุททกนิกาย ชาดก
สุ. ขุ. ปฎิ. แปล.	พระสูตรตันตปิฎก ขุททกนิกาย ปฎิสัมภิตามวรรค
สุ. ขุ. อ. แปล.	พระสูตรตันตปิฎก ขุททกนิกาย อปทาน
สุ. ขุ. พุทธ. แปล.	พระสูตรตันตปิฎก ขุททกนิกาย พุทธวงศ์
สุ. ขุ. จริยา. แปล.	พระสูตรตันตปิฎก ขุททกนิกาย จริยาปิฎก
อภิ. ปุคค. แปล.	พระอภิธรรมปิฎก ปุคคบัญญัติปกรณ์

เมื่อใส่คำย่อของพระไตรปิฎกแล้ว จะต่อท้ายด้วยตัวเลข 2 ตัว ซึ่งเลขตัวหน้าเป็นเลขเล่ม เลขตัวหลังเป็นเลขข้อ เช่น สุ. ที. สී. แปล. 9/237. หมายถึง พระสูตรตันตปิฎก ทีฆนิกาย สีสันขวรรค เล่มที่ 9 ข้อ 237